

RE'EH

Money – a Holy Trust for Charity, Loans & Shemitas Kesafim

Charity:

צדקה: דברים טו ז (ראה): כי פתח תפתח את ידך לו וגוי די מחסרו אשר יחסר לו¹.
לא לקפוץ יד מהעני: דברים טו ז (ראה): לא תאמץ את לבבך ולא תקפץ את ידך מאחיק האביון²
לא לאחר מלתת צדקה ולא לתת בעין רעה: דברים טו י (ראה): נתן נתן לו ולא ירע לבבך בתתך לו
כי בגלל הדבר הזה יברכך ה' אלוקיך בכל מעשיך ובכל משלח ידיך³
להפריש מעשר עני: דברים יד כח (ראה): מקצה שלש שנים תוציא את כל מעשר תבואתך⁴
להציל נפשו של גר תושב: ויקרא כה לה (בהר): והחזקת בו גר ותושב וחי עמך⁵
לא לראות עני מבקש ולהעלים עין ממנו ולא ליתן לו צדקה: דברים טו ז (ראה): כי יהיה בך אביון
מאחד אחיך באחד שעריך בארצך אשר ה' אלקיך נתן לך לא תאמץ את לבבך ולא תקפץ את ידך
מאחיק האביון⁶

Charity requirements from produce:

פאה:	(א) להניח פאה (ב) שלא יכלה אותה
לקט:	(ג) להניח לקט (ד) שלא ילקט הלקט
עללות:	(ה) לעזוב עוללות הכרם (ו) שלא יעולל הכרם
פרט:	(ז) לעזוב פרט הכרם (ח) שלא ילקט פרט הכרם
שכחה:	(ט) להניח שכחה (י) שלא ישוב לקחת השכחה
מעשר עני:	(יא) דברים יד כח (ראה): מקצה שלוש שנים תוציא את כל מעשר תבואתך ⁷
שמיטה:	(יב) להפקיר התבואות: עשה: שמות כג יא (משפטים): והשביעת תשמטנה ונטשתה ⁸

¹רמב"ם, ספר המצוות עשין קצה, פ"ז מהל' מתנות עניים הל' א: מצות עשה ליתן צדקה לעניים כפי מה שראוי לעני אם היתה יד הנותן משגת שנאמר פתוח תפתח את ידך לו [והעבט תעביטנו די מחסרו אשר יחסר לו] ונאמר והחזקת בו גר ותושב וחי עמך ונאמר וחי אחיך עמך

²חינוך מצוה תע"ט; טושו"ע ריש ס' רמז וריש ס' רמז והסמ"ק מוסיף עוד מצוה לגמול חסד בגוף ובממון רמב"ם משנה תורה, הלכות מתנות עניים הל' א
³ובחינוך תע"ט: ועוד נאמר (ויקרא כה לה) והחזקת בו גר ותושב וחי עמך, ונאמר עוד (שם לו) וחי אחיך עמך

⁴חינוך מצוה תע"ח

⁵רמב"ן (השמטות הלאוין יז) והרמב"ם לא מונה אותו

⁶חינוך מצוה תע"ד

⁷להרמב"ן אבל הרמב"ם בהל' מתנות עניים ז א מנה זה כעוד מקור לחיוב בצדקה לישראל

⁸רמב"ם משנה תורה, הלכות מתנות עניים הל' ב

⁹חינוך מצוה תע"ד

¹⁰חינוך מצוה פ"ד

Charity to a freed slave:

לא לשלוח עבד עברי ריקם: דברים טו יג (ראה): וכי תשלחנו חפשי מעמך לא תשלחנו ריקם¹
להעניק לעבד עברי: דברים טו יד (ראה): העניק תעניק לו מצאנך ומגרנך ומיקבך²

This involves G-d's help in identifying the right recipient³.

בבא בתרא ט: דרש רבה מאי דכתיב ויהיו מוכשלים לפניך בעת אפך עשה בהם אמר ירמיה לפני הקדוש ברוך הוא רבונו של עולם [אפילו] בשעה שכופין את יצרן ומבקשין לעשות צדקה לפניך הכשלים בבני אדם שאינן מהוגנין כדי שלא יקבלו עליהן שכר

Every act of Charity also fulfills one or more of the following Mitzvos of Kindness:

והלכת בדרכיו
ואהבת לרעך כמוך
והודעת להם את הדרך ילכו בה⁴

Money, together with food and sex, is one of man's three most powerful drives, a mysterious force which G-d put into the world. People who are otherwise kind and gentle and full of goodness may completely lose themselves when money is involved.

The Sages told us that the true character of a man is revealed by his pocket (his money), at a time of inebriation and at a time of anger⁵.

It is in this context that the Tur, in his introduction to Hilchos Tzedakah, says:

ומאד מאד צריך אדם לזוהר בה מכל מצות עשה

The Tur only uses this double wording - מאד מאד in a few places⁶, most of them having to do with money affairs. The Prisha⁷ explains that this is because we have an exceptional Yetzer Hara when it comes to money matters¹.

¹חינוך מצוה תפ"א

²חינוך מצוה תפ"ב

³מהר"ל נתיב החסד פ"א: כי נקרא צדקה שראוי שיהיה בצדקה הצדק, ובזה יש בצדקה הצדק כאשר הצדקה היא לאדם אשר ראוי אליו הצדקה. ופירוש הכתוב לפי זה רודף צדקה, ימצא הצדק הגמור דהיינו שהקב"ה מסייע לו שימצא בני אדם מהוגנים שזהו צדקה גמורה, ולא נקרא כלל השפעה כאשר המקבל אינו הגון רק השחתה נקרא

⁴בב"ק ק, ובב"מ ל: את הדרך - זו גמ"ח (והסביר החפץ חיים בפתיחה לאהבת חסד: מדכתיב סתם את הדרך בה הידיעה ולא ביאר איזה דרך מסתמא הוא הדרך הכבושה אשר דרך בה אבינו הראשון הוא אברהם שהיה דבוק כל ימיו במדת החסד כידוע)

⁵מס' עירובין סה: בג' דברים אדם ניכר בכוסו, בכיסו, ובכעסו

⁶גבי שוחד וריבית וצדקה ועריות ורופא

⁷חשן משפט ריש ס' ט

We long for more money, although we know that the rich are no happier for it. We see money not only as a means to buying more things, but as a kind of barometer of how successful our lives are². Money is not just wealth, but it is also a source of power³ and honor⁴. And it has an incredible hold over many of us – some of the nicest people turn into monsters when it comes to money. We fight over money matters even with our best friends,⁵ and we never seem to be able to quench our thirst for it⁶. The wealthy never seem to be satisfied with being millionaires or even billionaires – we are driven to earn more and more by some force which controls us⁷. Man is faced with a vicious cycle – it is not possible to be just a "little" selfish without the need to have even more kicking in. It is no wonder that Rav Dessler⁸ divides the world into givers and takers!

On Mt. Sinai, Moshe Rabbeinu could not understand the nature of the half-shekel that the Jewish people were supposed to give for the upkeep of the sacrifices in the Temple. Why should a simple coin be mysterious to Moshe Rabbeinu? Yet, the very fact that the Torah itself introduced currency as a part of our Mitzvah-package - as a part of the way we serve G-d - would seem to tell us that money is something which has its roots in the original Torah in Heaven, at the highest of spiritual levels. It

---

¹ שרוב בני אדם להוטים אחר חמדת הממון וקצת תימא דהטור בעצמו כותב הטעם שאפשר שיבא לידי שפיכות דמים ועיין בב"ח להטבר אחר. ופירושו זה לא כהרב שמשון רפאל הירש שכתב בפרשתינו שנפשו של האדם נדיבה היא ולכן הזהירה התורה לא לאמץ את הלב נגד נטיעתו הטבעי. תן ללבך להתפתח, ללא כפייה מצדך.

²For example, we say, "Do you know how much that person is worth?" when all we really mean is how much money he possesses. The person himself has an infinite soul and is worth an infinite amount. In *The Sane Society*, Erich Fromm brings an example of a tragedy happening, like a bridge collapsing, with people dying. The headlines will focus not on the lost lives of inestimable value, but will say something like: "A three billion dollar tragedy."

³Money wields power in many ways. For example, there is no question that wealthy people have easier access to politicians and heads of state than poor people.

⁴If a billionaire and a pauper were to walk into a room, our natural instinct would be to pay more attention to the billionaire. However, maybe the billionaire has a foul character deserving of our scorn and the pauper is a truly righteous person deserving of our honor and praise.

⁵For this reason Halacha requires that even when two friends who trust each other borrow money from one another, they should write a Shtar (IOU note), signed or witnessed.

⁶For we are trying to use money to fill ourselves up. This can never work. Something material can never fill up the spiritual thirst of man.

⁷ אמרו חז"ל אין אדם נפטר מן העולם וחצי תאוותו בידו, יש לו מנה רוצה מאתיים וכו'

Instead of realizing that we are barking up the wrong tree, we conclude that the reason we were not satisfied by the money we have must be because it was not enough. If only we could double the amount, then we would be happy!

וע"פ החז"ל הזה הסביר הכלי יקר את הדין של כפל אצל גנב: כי בודאי כל היום חומד ומתאוה להכפיל את ממונו, לכן משלם כפל

⁸ מכתב מאליהו ח"א קונטרס החסד

was this idea - that a heavenly force could somehow translate into mere currency - which Moshe struggled with.

The coin G-d showed Moshe was made of fire to show that money is one of the primary passions of this world. Money is such an overarching Taavah because people see it as the means to obtaining all their other Taavos. The general Taavah of money translates into the specific Taavah of each individual¹.

In the Shema, money is referred to as בכל מאדך, literally “all of our very much”. The word מאד has the same letters as the word אדם, but the letters are in the wrong order (אדם is in ascending order, מאד is in no order.) Money, like man himself, lends itself to more and more without end. But, whereas man’s infinite potential is rooted in spirituality, money pulls him into increasing materialism. The Sages ask: if in the Shema it already says בכל נפשך – one even has to give his life for G-d, the words בכל מאדך are redundant, for surely if one has to give his life for G-d he has to give his money too. But, astonishingly, there are people who love their money more than their lives²!

If man can reach a level of serving G-d with all his מאד (בכל מאדך) he can subsequently reach a total love of G-d. This is because money is a part of the world that G-d gave man with which to serve Him³. Man must take ‘all of his very much’ and use it to get closer to G-d⁴.

On the surface, this seems very depraved. Yet, when we look deeper, we see that the money of the righteous is more beloved to them than their body⁵. The source of this is Yaakov Avinu, who had reached a level of truth and had conquered all desire for anything that was not of eternal value. Could there be anything more ephemeral than money? And yet, we see Yaakov going back to retrieve small utensils that he had forgotten⁶! This portrays that the value of money and the material possessions it purchases lies as a means rather than an end. The correct use of money is an opportunity, a challenge to make the right choices and emerge more holy⁷.

---

¹ רב צדוק הכהן, מחשבות חרוך, ז: והראה לו מטבע של אש היינו דעיקר חמדות עולם הזה הוא נכלל בתאות ממון שהוא תאוה הכוללת דעל ידי זה יוכל להשיג כל מיני פרטי התאוות, שיש לכל אחד בפרט תאוה לדבר מיוחד, ותאות ממון הוא כולל כל אחד שכל אחד מתאוה לזה כדי שישגי על ידי זה תאוותו הפרטית

² רב צדוק הכהן, מחשבות חרוך, ז: וזה תכלית שלימות האהבה שהאדם מוסר גם המאוד לה' יתברך, ודבר זה נאמר בפרשת ואהבת ליחיד לא בפרשת והיה אם שמוע לרבים, שהיחיד בפרט הרוצה להיות מדוגל באהבת ה' יתברך צריך התחזקות והתאמצות יתירה נגד המשטינים ויצר המסית, ועל כן צריך הוא להתגבר בכל מאודו למסור גם המאוד לה' יתברך, וחז"ל אמרו בפרק כל שעה (פסחים כ"ה). דיש לך אדם שממונו חביב עליו מגופו על זה נאמר בכל מאודך:

³ רב צדוק הכהן, שם: וזהו העולם הזה שנתן האלקים לבני אדם לענות בו דאיתא במדרש (קהלת רבה א', י"ד) זהו שיפוטה של ממון, ובהו הוא כלל ההשתקעות דעולם הזה

⁴ רב צדוק הכהן, שם: ועל זה נאמר בכל מאודך דאמרו ז"ל בהרואה (ברכות ס"א ע"ב) בכל ממוןך, שזהו המאוד של האדם

⁵ רב צדוק הכהן, מחשבות חרוך, ז: ואף על פי שזה לכאורה מדה רעה וזרה עם כל זה מצינו בפרק גיד הנשה (חולין צ"א). דהוא מדתן של צדיקים דממונם חביב מגופם

⁶ רב צדוק הכהן, שם: ולמדו מיעקב אבינו ע"ה שהוא שורש מדת האמת הקיים לעד שלא חשק לשום דבר שלפי שעה, ומה קיום לעד יש בממון דהוא ודאי דבר שלפי שעה לבד

⁷ רב צדוק הכהן, שם: אבל ידוע דיפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי עולם הבא ויש מצד זה מעלה בעולם הזה שהוא רק לפי שעה אבל בו הוא מקום ההשתדלות והבחירה

The most obvious expression of this is Tzedaka, charity. Tzedaka, says the Maharal, comes from the word Tzedek – rightness or righteousness. The Tzedaka rightfully belongs to the poor person and was placed as a trust in the hands of the rich person to hand it over¹. A poor person is supposed to receive his money: this is not an act of magnanimous largesse on the part of the giver. It is, rather, an act of sharing the Jewish nation's resources amongst brothers and sisters, or, put more accurately, amongst G-d's beloved children². In fact, the 4 letters of the word Tzedaka are comprised of two groups of two letters each that are brothers to each other (i.e. they come next to each other – the צ and the ק, the ד and the ה), showing the caring, brotherly relationship all Jews are meant to have for one another³.

Failing to give to charity is not just an act of miserliness (a דבר בליעל); it is a type of theft⁴, and can actually be redressed in a court of law⁵. And, since G-d is the One who bestowed us with that trust, it is tantamount to idolatry⁶. If we show that we

¹ טור יו"ד סי' רמז: ואל יעלה בלבבו עצה לומר איך אחסר ממנו ליתנו לעניים כי יש לו לדעת שאין הממון שלו אלא פקדון לעשות בו רצון המפקיד וזה רצונו שיחלק לעניים ממנו וזהו החלק הטובה דיהיה לו ממנו

² תניא היה רבי מאיר אומר יש לו לבעל הדין להשיבך ולומר לך אם אלקיכם אוהב עניים הוא מפני מה אינו מפרנסן אמור לו כדי שניצולו או בהן מדינה של גיהנם וזו שאלה שאל טורנוסרופוס הרשע את ר"ע אם אלקיכם אוהב עניים הוא מפני מה אינו מפרנסם א"ל כדי שניצולו או בהן מדינה של גיהנם א"ל [אדרבה] זו שמחייבתן לגיהנם אמשול לך משל למה הדבר דומה למלך בשר ודם שכעס על עבדו וחבשו בבית האסורין וצוה עליו שלא להאכילו ושלא להשקותו והלך אדם אחד והאכילו והשקהו כששמע המלך לא כועס עליו ואתם קרוין עבדים שנאמר כי לי בני ישראל עבדים אמר לו ר"ע אמשול לך משל למה הדבר דומה למלך בשר ודם שכעס על בנו וחבשו בבית האסורין וצוה עליו שלא להאכילו ושלא להשקותו והלך אדם אחד והאכילו והשקהו כששמע המלך לא דורון משגר לו ואנן קרוין בני דכתיב בנים אתם לה' אלקיכם

³ מהר"ל נתיב הצדקה פ"ב: במלת צדקה האותיות שלו אחים והיינו הצד"י והקו"ף אחים והדל"ת והה"א ג"כ אחים

⁴ כי בעצם אתה מונע מלתת לו מה ששייך לו וכמו שכתב האור החיים בפרשת משפטים שאתה מחוייב ללוות לחברך כי חלקו נמצא אצלך שנאמר "אם כסף תלוה את העני עמך". וגם כאן כתוב "כי לא יהיה בך אביון" ופירוש האור החיים שאתה גרמת בזה שהוא אביון כי חלקו נמצא אצלך.

But more than that, the Torah then tells us that we will get back the money, which was never ours, if we give it to its rightful owners:

טור יו"ד סי' רמז: ולעולם אין האדם מעני מן הצדקה ... ועוד שהדבר בדוק ומנוסה כי בשביל הצדקה שנותן לא יחסר לו אלא אדרבה תוסיף לו עושר וכבוד וגו'

Although we are not normally allowed to test G-d, we are allowed to do so on this issue:

טור שם: בכל דבר אסור לנסות את ד' חוץ מדבר זה כדכתיב ובחוננו נא בזאת והפרישה הסביר לפי שאין כאן נסיון שבדודאי הקב"ה מעשיר אותו כמ"ש עשר תעשר עשר בשביל שתתעשר וגו' והקשה הב"י דזה מיידי דווקא במעשר ולא בשאר צדקה והדרישה הסביר שכתב הטור דמותו לנסות בצדקה משום דס"ל דצדקה היא באה ממעשר וסתם צדקה היא מעשר כספים ודין אחד להם ע"ש עוד ומובא בשו"ע ברמ"א ג"כ

⁵ רמב"ם הל' מתנות עניים, פ"ז: (י) מי שאינו רוצה ליתן צדקה או שיתן מעט ממה שראוי לו בית דין כופין אותו ומכין אותו מכת מרדות עד שיתן מה שאמדהו ליתן ויורדין לנכסיו בפניו ולוקחין ממנו מה שראוי לו ליתן וממשכנין על הצדקה ואפילו בערבי שבתות:

⁶ מהר"ל נתיב החסד פ"ב: ובבבא בתרא (י"א): כל המעלים עיניו מן הצדקה כאלו עובד ע"ז כתיב הכא השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל וכתיב התם יצאו אנשים בני בליעל מה להלן ע"ז אף כאן ע"ז ע"כ. ... כי השם יתב' הוא מקור ושורש אשר ממנו יושפע הכל כמו שאמרנו, ולפיכך נקרא מקור חיים שהמקור הוא משפיע תמיד בלא הפסק וכך הוא השם יתב' שנקרא מקור משפיע תמיד. אבל הע"ז נקרא בורות נשברים לפי שאין בה כח להשפיע ... ולפיכך אמר כל המעלים עיניו מן הצדקה ואינו משפיע אל זולתו, הרי הוא יוצא מן השם יתב' אשר הוא מקור חיים משפיע ואינו דבק בו יתב' ונחשב כאלו דבק בע"ז שהם בורות נשברים לא יכילו המים ואינם משפיעים לזולתם

cannot be responsible to give charity to its rightful owners we will be better off as the עני rather than as the עשיר¹, a situation which we will face in the next גלגול². In any case, we will not be able to keep what is not ours. If we do not give the money to its rightful owners G-d will ensure that they get their money another way. We, in turn, will lose this money in taxes, business losses, or some other expense³.

Once upon a time there was a pious, wealthy man who became very poor -- so poor, that in order to earn a living he would hire himself out by the day to plow fields. One day while he was working in the fields Elijah the prophet appeared to him in the guise of a simple Arab and said, "You have six good years coming to you. When would you like them -- now or at the end of your life?"

The poor man barely looked up from his work. "Excuse me please," he said, "but I am very busy and I'm being paid for my work. Please leave me alone."

Elijah came back a second time and again the poor man paid no attention.

When he returned yet a third time, the poor man agreed to consider his proposal. "If you're so determined," he told him, "wait here. I never do anything without first consulting my wife. I'll go home and ask her, and we'll see what she says."

He went home and told his wife what had happened: "He won't leave me alone! What should I tell him?"

His wife thought for a minute and then said: "Tell him to give us the good years now."

The farmer went back to Elijah with the answer: "My wife said you should give the good years now."

Elijah then began arguing with him: "Right now you're able to work. When you get old, you might not have the strength; perhaps you should leave the good years for later."

"I never asked you for anything," the farmer replied. "It was your suggestion to begin with! My wife says 'now'. If you want to give the six years, give them now. Otherwise, good-bye."

"Fine," Elijah agreed. "Return home and you will find a treasure."

When the poor farmer returned home, his children came running excitedly to meet him. They told him they'd been playing in the yard and had suddenly discovered a great treasure. In an instant, the family became extremely wealthy.

"This money is sacred," the woman told her family. "We shall continue living exactly as we do now. We will not be as hungry as we have been, but that will be the only change."

She called over one of her children and told him, "Your responsibility will be to write down whatever I tell you to." She began giving money to the poor and needy, and told her son to record each charitable donation in a special notebook.

Their lives continued in this way for the next six years. They did not move to a bigger and better home, nor did they buy new furniture--they didn't even whitewash the walls. In fact, the farmer even continued working in the fields.

One day, Elijah reappeared. "Do you remember me?" he asked the farmer. "I have come to reclaim the treasure I gave you."

---

¹ספרי (דברים יג): ונתן ד' אלוקיך רחמים ורחמך מכאן ר"ג בר רבי אומר כל המרחם על הבריות מרחמים עליו וכל שאינו מרחם על הבריות אין מרחמים עליו

²טור שם: גם יתן אל לבו כי הוא גלגל החזור בעולם וסוף האדם לבא לידי מידה זו והביי ציין המקור לברייתא סו"פ שואל (קנא).

³בבא בתרא דף י ע"א: דרש ר"י ברבי שלום כשם שמזונותיו של אדם קצובין לו מראש השנה כך חסרונותיו של אדם קצובין לו מראש השנה זכה הלא פרוס לרעב לחמך לא זכה ועניים מרודים תביא בית כי הא דבני אחתיה דרבן יוחנן בן זכאי חזא להו בחילמא דבעו למיחסר שבע מאה דינרי עשיניהו שקל מינייהו לצדקה פוש גבייהו שיבסר דינרי כי מטא מעלי יומא דכיפורי שדור דבי קיסר נקטיניהו אמר להו רבן יוחנן בן זכאי לא תדחלון שיבסר דינרי גבייכו שקליניהו מינייכו אמרי ליה מנא ידעת אמר להו חלמא חזאי לכו א"ל ואמאי לא אמרת לן [דינתביניהו] אמר להו אמינא כי היכי דתעבדו מצוה לשמה

"And do you remember that I didn't take it without consulting my wife?" the farmer replied. "I never do anything without conferring with my wife. Please wait here -- I'll go home and ask her."

He went home and told his wife that the stranger had returned to take back the treasure.

"Here," she said calmly. "Give him our account books. Tell him to look them over and see what we did with the money. Then ask him if he has better caretakers for his treasure. If he does, he can take it away. But if we've taken good care of his money, let him leave it with us."

When G-d saw all the charity and good deeds they did with the money, not only did the treasure remain with them, but it increased many times over.¹

In truth, G-d could have easily taken care of the poor person Himself, giving the poor man's money directly to him instead of through us. G-d didn't do this, however, as He wanted to give us the benefits of giving. Ultimately, it is to us that G-d is giving, and we are given this incredible opportunity to be His partner in looking after the world².

If this is so then the giver really gains more from giving than the poor person gains³. Was not the giver privileged to receive his money from G-d and not from the hands of someone else, with enough to give out to the poor person as well⁴? Was he not privileged to do a holy Mitzvah? Did he not imitate G-d Himself? Is he not now a better receptacle of receiving the good which G-d wishes to give him⁵? A person with this perspective will not wait for poor people to embarrass themselves by asking; he will find ways of giving even to those who cannot bring themselves to ask⁶.

We have to realize that giving is a deep part of our spiritual identity. It goes to the essence of whom we are – as people who can be G-d like. As such, giving is very much for own sakes, not for the sake of the recipients. It is a part of our spiritual oxygen:

Rav Yaakov Aryeh of Radzymer lived in poverty most of his life; yet he always gave his last pennies to charity.

---

¹Quoted in Women to Women in an article called *Charity* by Rebbetzin Esther Greenberg (Compiled and edited by Aviva Rappaport, Published by Mesorah Publications Ltd., New York, 1996)

²חינוך טו: שורש המצוה, דרצה הקל להיות ברואי ומלומדים ומורגלים במדת החסד והרחמים, כי הוא מדה משובחת, ומתוך הכשר גופם במדות הטובות יהיו ראויים לקבלת הטובה, כמו שאמרנו שחלות הטוב והברכה לעולם על הטוב לא בהפכו. ובהיטיב השם יתברך לטובים יושלם חפצו שחפץ להטיב לעולם. ואם לאו מצד שורש זה הלא הוא יספיק לעני די מחסורו זולתנו

³ויקרא רבה פ' לד: תני בשם ר' יהושע יותר ממה שבעל הבית עושה עם העני, העני עושה עם הבעל הבית שכן רות אמרה לנעמי ושם האיש (=בוטח) אשר עשיתי עמו. אשר עשה עמי אין כתיב כאן אלא אשר עשיתי עמו בשביל פרוסה שנתן לי. וכו'

⁴מהר"ל נתיב הצדקה פ"ה: כי כאשר נותן צדקה אל העני הוא מקבל מן אשר נותן לו והנותן מקבל מן הש"י, וכבר אמרנו כי המעין כאשר נפתח ומימיו יוצאים ומתפשטים לחוץ אז במעין הזה נכנסים בו המים הזכים מן המקור ... [נדבר זה עצמו עושה העני עם בעל הבית שגורם לו שהש"י משפיע ונותן לו.

⁵חינוך: שחלות הטוב והברכה לעולם על הטוב ולא בהפכו, ובהיטיב ד' יתברך לטובים יושלם חפצו שחפץ להטיב לעולם

⁶רמב"ם הל' מתנות עניים, פ"ז ט: עני שאינו רוצה ליקח צדקה מערימין עליו ונותנין לו לשם מתנה או לשם הלואה ועשיר המרעיב את עצמו ועינו צרה בממונו שלא יאכל ממנו ולא ישתה אין משגיחין בו:

"Why do you dedicate yourself so much to charity?" a rich man once asked him. "Isn't a poor person exempt from this Mitzva?" "Exactly the opposite!" answered Rav Yaakov Aryeh. "Precisely because I don't have to give, I now fulfill the Mitzva for its own sake."

"I see your point," said the rich man. "In fact, I must confess, it's the opposite with me. I'm tired of giving charity. The more I give, the faster the poor come streaming to my door without end."

"Do you get tired of eating?" smile Rav Yaakov Aryeh.

"Can someone survive without eating?" asked the rich man in surprise.

"Can a person survive without giving charity?" retorted Rav Yaakov Aryeh¹.

Since giving is such a core idea, Judaism requires that everyone give money to charity². Those who are not poor give a tenth of their earnings to charity, but, except for the wealthy, they do not give more than a fifth³. Even those who are poor are required to give something to charity on an annual basis, provided they are not totally dependent on charity themselves⁴. This is because the act of giving is essential to developing the refinement of character that is a core Jewish trait⁵.

Charity is an art, and giving in a way that avoids embarrassment and keeps the recipient's dignity intact is all part of that art⁶. Someone of limited resources who gives anonymously or who gives in ways that are not perceived by the recipient as charity may well be equal or greater to the large giver who exacts a price in kavod and who may be condescending in his act of giving⁷. Anonymous giving, says the Maharal, allows one to connect with the pure spirituality of the act, getting rid of the external things which prevent a person from becoming pure and holy⁸. A small giver

¹ As reported by Eliyahu Richter in *Hamodia*, 24 Av, 5763

² חפץ חיים, אהבת חסד

רמב"ם הל' מתנות עניים פ"י הל' ב: לעולם אין אדם מעני מן הצדקה ואין דבר רע ולא היוזק נגלל בשביל הצדקה שנאמר והיה מעשה הצדקה שלום כל המרחם מרחמין עליו שנאמר ונתן לך רחמים ורחמן והרבך וכל מי שהוא אכזרי ואינו מרחם יש לחוש ליחסו שאין האכזריות מצויה אלא בעכו"ם שנאמר אכזרי המה ולא ירחמו וכל ישראל והנלוה עליהם כאחים הם שנאמר בנים אתם לה' אלהיכם ואם לא ירחם האח על האח מי ירחם עליו ולמי עניי ישראל נושאים עיניהן הלעכו"ם ששונאים אותו ורודפים אחריהן הא אין עיניהן תלויות אלא לאחיהן:

³ רמב"ם הל' מתנות עניים פ"ז הל' ד: בא עני ושאל די מחסורו ואין יד הנותן משגת נותן לו כפי השגת ידו. וכמה. עד חמיש נכסיו מצוה מן המובחר. ואחד מעשרה בנכסיו בינוני. פחות מכאן עין רעה.

⁴ רמב"ם הל' מתנות עניים, פ"ז ה: ולעולם אל ימנע אדם משלישית השקל בשנה. וכל הנותן פחות מזה לא קיים מצוה ואפילו עני המתפרנס מן הצדקה חייב ליתן צדקה לאחר. וכן בשו"ע יו"ד רמח א: כל אדם חייב ליתן צדקה אפילו עני המתפרנס מן הצדקה חייב ליתן ממה שיתנו לו. ועל זה כתב הש"ך ס"א: היינו כשיש לו פרנסתו בלאו הכי דאם לא כן אינו חייב ליתן צדקה

⁵ רמב"ם הל' מתנות עניים פ"י הל' א: חייבין אנו להזהר במצות צדקה יותר מכל מצות עשה שהצדקה סימן לצדיק זרע אברהם אבינו שנאמר כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו לעשות צדקה ואין כסא ישראל מתכונן ודת האמת עומדת אלא בצדקה שנאמר בצדקה תכונני ואין ישראל נגאלין אלא בצדקה שנאמר ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה

⁶ בבא בתרא יא:

⁷ חינוך תעט: עיקר מצוה זו ליתן הצדקה ליד הגבאי שיתננה למי שצריך לה, כדי שלא יתבייש המקבל

⁸ מהר"ל נתיב הצדקה פ"ג: בפר"ק דבתרא (ט', ב') אמר רבי אליעזר גדול העושה צדקה בסתר יותר ממה רבינו דאלו במשה רבינו כתיב כי יגורתי מפני האף והחמה ואלו בעושה צדקה כתיב מתן בסתר יכפה אף ופליגא דרבי יצחק דאמר רבי יצחק אף כופה חימה אינו כופה שנאמר ושוחד בחיק חימה ענה אע"פ ששוחד בחיק חימה ענה. יש לך להבין דברים אלו מאוד במעלת הצדקה שהיא בסתר עד שאין מושלים בו כחות החיצונות אשר הם מתנגדים לאדם. כי האדם הוא מורכב מגוף ונפש, ואלו שניהם אי אפשר שיהיו בלא חסרון, ולכן אי אפשר שלא יהיה מתנגד לאדם מצד הגוף ומצד הנשמה. המתנגד לגוף הוא האף, והחימה הוא מתנגד לנפש, שנקרא חימה על שם כח האש שהוא חם והוא מתנגד לנפש שהוא אש גם כן, והדבר הזה ידוע לנבונים מאוד, ומשה שהיה עכ"פ מגוף ונפש היה ירא מן אלו שתי כחות וכדכתיב כי יגורתי מפני האף והחימה, אבל הצדקה בסתר מצד שהוא בסתר הוא נבדל מן אלו כחות עד שאי אפשר שיהיו שולטים בו.

may also be contributing a greater proportion of his wealth, showing that he really relates to his money as a trust and that giving is a golden and holy duty.

Most important of all is that the giver should try to meet the needs of the person in front of him. He cannot do this if he does not feel the other's pain, however. And he cannot apply his own standards to define what it is that the other person needs. A millionaire without his check book is in pain. A person used to living in a mansion and now living in the same-size cramped apartment that you live in is in pain¹. The verse says *די מחסורו אשר יחסר לו* – fulfill the deficiencies that are lacking to him – i.e. that he perceives that he is lacking.

It is so tempting to think, “why is this person not working (or not working more)?²”; “It is his own fault for acting recklessly”; “I already gave him money and he just comes around again and again”; “look at that house he is living in! He can't be poor.” Such logic should never be used as an excuse not to give. If one feels this person is poor because of certain problems he has and he wants to reform him, he should take him into his house, adopt him as a son, and spend the next four to ten years with him, loving him and helping him grow. He must give this person³ again and again, whether he is a Jew or non-Jew⁴. Will he be taken for a ride by people who really have money? Perhaps. But the law states that as long as one does not know this person's circumstances, he should give something, however little, without question⁵. Our Sages have stated and history has testified that no one becomes poor from giving to charity⁶.

In a sense, a person receiving charity has already resigned himself to his lot, reducing his embarrassment a bit. But someone who has not yet reached that stage and who is desperately trying to maintain his dignity would surely suffer more⁷. There is the worry of where the money is coming from, the pressure of having to pay the

---

¹רמב"ם הל' מתנות עניים פ"ז הל' ג: לפי מה שחסר העני אתה מצוה ליתן לו. אם אין לו כסות מכסין אותו. אין לו כלי בית קונין לו כלי בית. אין לו אשה משיאין לו אשה ואם היתה אשה משיאין אותה לאיש. אפילו היה דרכו של זה העני לרכוב על הסוס ועבד לרוץ לפניו. שני די מחסורו אשר יחסר לו. ואין אתה מצווה לעשור.

²בטעמי המצוות של הרקנטי רעד: והוא אחיך אתמול עשיר ועכשיו אביון ולא תאמץ לומר אם היה רוצה העני היה מרויח הרבה לא תקפוץ וגו'

³מדכתיב פתוח תפתח אפילו כמה פעמים

⁴רמב"ם הל' מתנות עניים, פ"ז ז: מפרנסין ומכסין עניי עכו"ם עם עניי ישראל מפני דרכי שלום

⁵רמב"ם הל' מתנות עניים, פ"ז ו: עני שאין מכירין אותו ואמר רעב אני האכילוני אין בודקין אחריו שמא רמאי הוא אלא מפרנסין אותו מיד היה ערום ואמר כסוני בודקין אחריו שמא רמאי הוא ואם היו מכירין אותו מכסין אותו לפי כבודו מיד ואין בודקין אחריו:

רמב"ם הל' מתנות עניים, פ"ז ז: ... ועני המחזר על הפתחים אין נזקקין לו למתנה מרובה אבל נותנין לו מתנה מועטת ואסור להחזיר את העני ששאל ריקם ואפילו אתה נותן לו גרוגרת אחת שנאמר אל ישוב דך נכלם:

רמב"ם הל' מתנות עניים, פ"ז ח: (ח) אין פוחתין לעני העובר ממקום למקום מכבר אחד הנמכר בפונדיון כשהיו החטים ארבע סאין בסלע וכבר בארנו כל המדות ואם לן נותנין לו מצע לישן עליו וכסת ליתן תחת מראשותיו ושמן וקטנית ואם שבת נותנין לו מזון שלש סעודות ושמן וקטנית ודג וירק ואם היו מכירין אותו נותנין לו לפי כבודו:

⁶שמו"ר: שאין שום אדם בא לעניות לעולם בשביל רבוי הצדקה שיעשה, שנאמר (ישעיהו לב יז) והיה מעשה הצדקה שלום

⁷חינוך טו: שמי שנתגלה ונודע דחקו בין בני אדם וגילה פניו לשאול מהן אין דחקו ואפילתו כמי שעדיין לא בא לאותה בושא וירא מהכנס בה, ואם יהיה לו מעט סעד של הלואה, במה שירווח מעט אולי לא יצטרך לבא לשאלה לעולם

bills and put food on the table, and the embarrassment of seeing one's kids being different and ashamed. Poverty is a great source of marital strife, health problems due to inadequate care, and many other issues as well. Judaism is acutely sensitive to people in such situations¹.

Loans, charity and all types of giving are the venue in which we can imitate G-d's ways on earth². As such, these are the most G-dly things we can do³, and they reflect as much a relationship with our Maker as with our fellow man⁴, going to the very core of our Jewish identity⁵. Only with this understanding can we explain why the past, present and future physical and spiritual well-being of the Jewish nation seems to be dependent on our giving to charity. G-d made His bris with Avraham Avinu based on doing chesed⁶. From then until the Moshiach this will remain a sign of our essential Jewishness, and we will finally be redeemed through the merit of giving charity⁷.

A selfish person is essentially physical, for it is the physical world which cannot be easily divided. This causes competition for resources, leading one to perceive the need to look after his own interests. By the very nature of his involvement with the physical, a materialistic person is a taker and not a giver⁸.

---

¹מהר"ל שם: וכמו שאמרו במדרש (שמו"ר פ' לא): אין לך מדה קשה מן העניות שכל מי שהוא מדוקדק בעניות כאלו דבוקים בו כל יסורים שבעולם וכאלו באו עליו כל כללות שבמשנה תורה

²ונלמד מאחד משני מקורות א – ואהבת את ד' אלוך
ב- והלכת בדרכיו

וכתב הפחד יצחק דואהבת לרעך הוא מצוה בין אדם לחבירו ואילו והלכת בדרכיו הוי מצוה בין אדם למקום

והלכת בדרכיו וכתב המהר"ל בנתיב החסד פ"א שמה שעל ידי המדה הזאת בפרט אפשר להתנדמות לבוראו, מפני שזאת המדה היא מה שעושה האדם בעצמו ... ואילו המשפט הוא מחויב לעשות ... וכן הרחמים כאשר יש עני ומרחם עליו ונותן צדקה אין בכל זה שיאמר שהולך בדרכי ד' יתברך, כי אם לא היה העני בצרה אפשר כי לא היה עושה ואותו פסוק של והלכת בדרכיו הוי מקור ללמוד שכל מעשה חסד הוי גם כן קיום של מצוות עשה ויש עוד מקור לזה והיינו ואהבת לרעך כמוך.

See the Mitzvah of בדרכיו והלכת in Parshas Eikev.

³ולכן הוי גדולה הצדקה מן כל הקרבנות (סוכה מט:): וצ"ע למה הזכיר שם צדקה בדווקא ולא ג"ח.

⁴בבא בתרא דף י ע"א תניא א"ר אלעזר בר' יוסי כל צדקה וחסד שישראל עושין בעולם הזה שלום גדול ופרקליטין גדולין בין ישראל לאביהן שבשמים
וכתב הפחד יצחק דואהבת לרעך הוא מצוה בין אדם לחבירו ואילו והלכת בדרכיו הוי מצוה בין אדם למקום

⁵שרחמים אחד משלושה סימנים ליהודי ורחמים הוא המקור של צדקה שנאמר (בבא בתרא דף י ע"א): כה אמר ה' אל תבא בית מרוח ואל תלך לספוד ואל תנוד להם כי אספתי את שלומי מאת העם הזה (גוי' את) החסד ואת הרחמים חסד זו גמילות חסדים רחמים זו צדקה

⁶למען אשר יצוה את בניו ואת אחריהם לעשות צדקה ומשפט

⁷שנאמר ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה ובבבא בתרא דף י ע"א: תניא ר"י אומר גדולה צדקה שמקרבת את הגאולה שנאמר כה אמר ה' שמרו משפט ועשו צדקה כי קרובה ישועתי לבא וצדקתי להגלות

⁸מהר"ל נתיב החסד פ"א: כי בעל גמילות חסדים יש לו את הטוב הגמור שהוא מטיב לאחרים. ... ואינו אדם חמרי גמור, כי החומר אינו משפיע רק הוא מקבל תמיד וממשיך המהר"ל: ודבר זה רמזו רז"ל במה שאמרו (אבות פ"ב) אין עם הארץ חסיד, כי עם הארץ שהוא אדם חמרי אין לו מדת חסידות לעשות הטוב אל אחר

Materialism can never fully satisfy a person,¹ as it leads to an insatiable need to be ever more self-centered and taking. On the other hand, a person who is filled up spiritually will feel full and overflowing. Not only does such a person desire to give, but the more he gives, the more full he feels and the more elevated he becomes².

The paragon of giving is אברהם אבינו, who was אב רם: literally, the Father of Elevation. By giving to others, he showed that he was a source of bestowment and of blessing³. He was elevated because he showed that he was spiritually full and therefore not in need of material fixes to fill him up. Those who hold onto their money show that they require outside material input on a continuous basis. Ironically, this cuts them off from the source of real Bracha, and they will ultimately have less money than if they had been more willing to part with it to begin with⁴. A giver, in contrast, is more than full; he is overflowing, giving to others. This puts him in essential harmony with G-d, whose whole purpose in creating the world was to be able to give⁵.

Charity and loans make good common sense, but there is no society other than Judaism that mandates them as part of the law. A built-in seventh year debt cancellation, too, makes no sense on purely human terms – compassionate, economic or other. However, a world left to human logic alone is not a pretty place, as we know and have seen what the G-dless attempts to run the world in the last century led to. The mitzvah of charity is a mitzvah which clearly requires trust in G-d, a trust that we Jews have not always historically achieved⁶. But it is not hard to see that man is hardly likely to figure these things out by himself. How are we supposed to know on our own that we have money that belongs to the poor - that one's money is but a trust; and that it behooves the custodian to fulfill that trust.

---

¹מהר"ל נתיב החסד פ"ב: החמרי שממנו התאוה

²מכתב מאליהו ח"ב עמ' 107: לא תתכן מציאות השלום אלא רק בביטול היש הגשמי, היינו בראייה בהירה מאד שאין ערך לכל השאיפות אלא רק לשאיפה לרוחניות. כי כל זמן שבני אדם שואפים למטרות גשמיות ואנוכיות אי אפשר שיהיה שלום ביניהם, כי כל אחד רוצה מה שיש לחברו, וכל מה שיש לחברו ממעט את רשותו הוא, ועל כן מוכרחים תמיד לבא לידי תחרות, מריבות ומלחמות. אך כששואפים כולם למטרות רוחניות אמיתיות רק אז תתכן ההתאחדות והשלום, כי ברוחניות אין הגבלות ואין אחד מיצר לחבירו, ואדרבה כשמתרבה לאחד זה מקיל לשני ומועיל לו וממילא הכל נוחים זה לזה ושמחים זה בזה תמיד

³מהר"ל נתיב החסד פ"ג: כי בעל גמילות חסדים משפיע לאחר וכל משפיע לאחר הוא מתרומם

⁴מהר"ל נתיבות נתיב החסד פ"ג: ובפר"ק דגיטין (ז', א') ... אם ראה אדם שמזונותיו מצומצמים יעשה מהם צדקה וכל שכן כשהם מרובים ... כבר התבאר למעלה דבר זה, כי כאשר האדם משפיע לאחרים אז ג"כ הש"י משפיע אליו ... מי שיש לו עושר ואינו משפיע לאחרים דבר זה הוא תוספת נחשב והוא דבר מת שהוא נושא. רק המשפיע מהונו ועושה ממנו צדקה ונותן חיות לעני בזה נחשב האדם כאלו אין בו דבר תוספת מת והכל נכנס בגדר החיות

⁵For further insight into the dynamics of giving, see the מצוה of בדרכיו.

⁶Indeed, Jews have always excelled in charity, but not with enough trust in G-d and His promise to freely make loans in the 6th year. And thus it was that Hillel was forced to make his Pruzbul, a mechanism whereby we can by-pass the debt cancellation and still claim our loan.